

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

ДОКЛАД НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ В СТРУКТУРИ НА ДИРЕКЦИЯ „МИГРАЦИЯ“ И ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЯ“ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ И ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ КЪМ МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

В изпълнение на Заповед № 80-12/15.01.2024 г., екип от институцията на омбудсмана извърши планирани проверки в следните обекти:

1. Гранично полицейско управление – Свиленград;
2. Арест на Гранична полиция – с. Капитан Андреево;
3. Регистрационно - приемателен център – Харманли;
4. Специален дом за временно настаняване на чужденци – Любимец;
5. Транзитен център - с. Пъстрогор.

Ръководствата и служителите, работещи в горепосочените обекти оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на омбудсмана, в качеството му на Национален превантивен механизъм (НПМ), чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с настанени лица.

I. СТРУКТУРИ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

1. Гранично полицейско управление – гр. Свиленград

Проверяващият екип беше посрещнат от заместник-началника на Гранично полицейско управление – Свиленград (ГПУ - Свиленград). При миналогодишната проверка от ръководството на обекта споделиха, че не разполагат с достатъчен брой моторни превозни средства за изпълнение на служебните им задължения. Към **м. юли 2023 г. в ГПУ - Свиленград бяха налични осем автомобили, от които само три бяха в движение и техническа изправност, а останалите бяха закарани за ремонт в гр. Пловдив.** По този повод омбудсманът на Република България отправи препоръка до министъра на вътрешните работи да се извърши проверка относно необходимостта за закупуване на допълнителни високопроходими моторни превозни средства за патрулиране на зелена граница в района на ГПУ - Свиленград.

През **м. юни 2024 г.** проверяващият екип констатира, че вече са предоставени **15 нови автомобили.** Представителят на ГПУ - Свиленград съобщи, че очакват да им бъдат предоставени още моторни превозни средства през м. септември 2024 г. С тях общият брой на новите автомобили **ще достигне 25.**

Част от старите автомобили са бракувани, а останалите са закарани за ремонт. С тях към момента на проверката ГПУ - Свиленград разполагаше с **около 20 моторни**

превозни средства, които са достатъчни служителите да изпълняват служебните си задължения по охраняването на граничните райони, за които отговарят.

Според ръководството на обекта, новите автомобили (марка „Ланд Роувър“, модел „Дискавъри“) са значително по-добри от предишните, **но въпреки това само след десет дни първоначална употреба, пет от тях са с възникнали технически проблеми – отчитане на грешки във филтрите за твърди частици (DPF) заради горивото (дизел), с което се зареждат.** Като допълнителна причина за възникналите проблеми се сочи, че превозните средства се управляват с по-ниска скорост заради труднопроходимите места, през които преминават, а според служители в ГПУ „...DPF филтъра изисква по-бързо придвижване“. Автомобилите, чийто системи отчитат грешки са изпратени за диагностика и ремонт в гр. Пловдив.

Новопредоставените високопроходими автомобили в ГПУ - Свиленград

Относно незаконните преминавания от чужденци през границата, ръководството на ГПУ - Свиленград съобщи, че тези случаи обикновено зачестяват през лятото, особено когато пресъхват коритата на местните реки от високите температури. Поради тази причина **са подали заявка до Министерство на вътрешните работи за командироването на 40 служители от страната с 20 автомобили**, които да подпомогнат колегите си в охраняването на граничните райони.

Заловените и задържани лица се настаняват в ареста на гранична полиция в с. Капитан Андреево, който разполага с капацитет за повече от десет души. Задържаните малолетни и непълнолетни непридружени лица се предават своевременно на служители от Агенцията за социално подпомагане, които ги настаняват в центрове на Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ при МС).

На задържаните в ареста чужди граждани задължително се осигурява храна и вода. Всеки възрастен има право на една консерва с храна, бутилка вода, сухар и шоколадова вафла, а всяко дете има право на една консерва с храна, бутилка вода, сухар, вафла и два броя пастет.

Проверяващият екип получи уверение, че при необходимост от спазване на определена диета на някое от настанените лица се закупува допълнителна храна от магазин за хранителни стоки.

Според предоставена справка от ГПУ - Свиленград **през 2023 г. са задържани общо 594 лица, от които 464 мъже, 71 жени и 59 деца.**

От началото на 2024 г. до момента на извършване на проверката са задържани общо 250 лица, от които 196 мъже, 32 жени и 22 деца.

Комуникацията между служителите на граничното полицейско управление и задържаните чужденци се извършва основно чрез хонорувани преводачи. От ръководството на управлението съобщиха, че лицата чийто услуги ползват за извършване на преводи владеят почти всички езици, които се говорят от чужденците, които са задържани за незаконно преминаване на границата.

Екипът на омбудсмана напомни за вече многократно отправените препоръки заповедите за налагане на принудителни административни мерки по Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ), **задължително да бъдат подписвани и от преводач**, с което да бъде удостоверено, че чуждите граждани са запознати със съдържанието на административните актове и с правото им да ги обжалват.

Медицинско обслужване

Сградата на ГПУ - Свиленград разполага с медицински кабинет, в който работят един лекар и един фелдшер. Дватама при необходимост оказват спешна медицинска помощ на задържани лица, доведени в граничното полицейско управление в Свиленград или настанени в ареста в с. Капитан Андреево.

Лекарят и фелдшерът в ГПУ - Свиленград работят на щат, в структурата на МИ на МВР и към момента на проверката бяха на работа. В ГПУ - Свиленград има медицински кабинети и обособена манипулационна, разполагащи с необходимото оборудване, спешен шкаф и консумативи.

Спешен шкаф и консумативи

Също така, съгласно получената информация, при необходимост от преглед на задържано лице, по негово искане или когато състоянието му го налага, медицинските лица посещават на място ареста в с. Капитан Андреево.

При възникването на спешни случаи се вика екип на Бърза помощ. Лицата, които имат нужда от специално лечение се откарват в Центъра за Спешна помощ в гр. Свиленград, след което ги завеждат за хоспитализация предимно в гр. Хасково. От ГПУ - Свиленград заявиха, че не е имало случаи на отказ от страна на медицинските заведения

да приемат задържани чужди граждани. Лекарят от ГПУ - Свиленград сподели, че когато му бъде доведен нов пациент първото нещо, което иска да бъде осигурено е преводач, който да съдейства за комуникацията с чуждия гражданин.

При проверката бяха констатирани пропуски при воденето на задължителната медицинска документация. **В медицинският кабинет не се води регистър за травматични увреждания.** Всичко, което бъде констатирано в състоянието на задържаните чужденци се записва само в издаваните амбулаторни листове.

В случай, че някое от лицата страда от хронично заболяване, лекарят и/или фелдшерът разчитат на информацията, която им бъде споделена по време на преглед. Тези чужденци, които имат трайни заболявания, като диабет обикновено разполагат с лекарства в себе си.

При въпрос повдигнат от лекаря на проверяващия екип относно хранителното меню за лица, които следва да спазват необходима диета, от лекарския кабинет на ГПУ - Свиленград отговориха, че им давали само сухари и вода.

Хранителни продукти за задържаните лица

В случаите когато не извършват прегледи и не оказват медицинска помощ на задържаните, медицинските лица изпълняват и други дейности, като например регистриране на болничните листове на персонала.

Екипът на омбудсмана установи и, че медицинските специалисти на обекта **не водят статистика за броя чужди граждани**, преминали през медицински преглед. **В тази връзка институцията на омбудсмана отправя препоръка към началника на ГПУ - Свиленград да разпорежи и да контролира за стриктно водене на задължителната медицинската документация, както и за дооборудване на спешния шкаф с необходимите лекарствени средства.**

2. Арест на гранична полиция – с. Капитан Андреево

Към момента на извършване на проверката в ареста в с. Капитан Андреево имаше двама служители от гранична полиция. Както беше констатирано през предишните

проверки, работещият на място състав не е постоянен и се сменя през определен период от време.

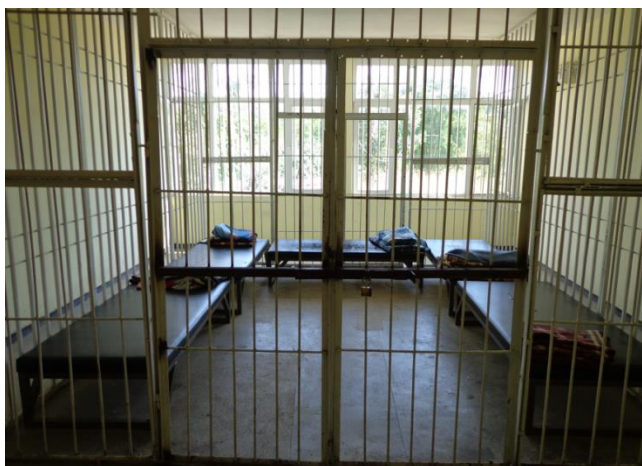
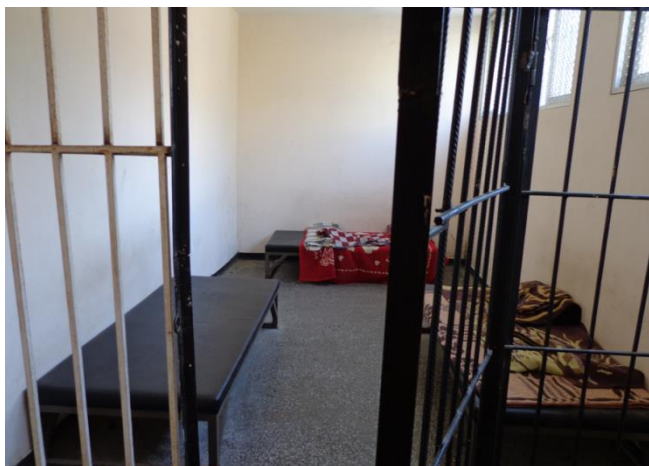
Обектът разполага с килии за настаняване на задържани лица с капацитет от три до пет лица. Всяка от тях е оборудвана с климатик, който осигурява нормални температури през зимния и през летния сезон.

Сградата на ареста е под постоянно видеонаблюдение.

За майките с непълнолетни деца има отделна стая, обособено е и помещение, в което задържаните лица могат да се срещнат със свои адвокати.

В ареста има отделни помещения за санитарно-хигиенни нужди (за мъже и жени), както и отделни баня и тоалетна за малолетни и непълнолетни.

Топлата вода в обекта се осигурява чрез монтирани електрически бойлери.

Помещения за настаняване на пълнолетни чужди граждани

Стая за настаняване на жени с деца

Стая за среща с адвокати

Медицинското обслужване, според получената информация, се извършва от медицинския персонал на ГПУ - Свиленград, по желание на задържаните лица или при необходимост.

3. Специализиран дом за временно настаняване на чужденци – Любимец (СДВНЧ - Любимец)

Материално-битови условия

Към момента на извършване на проверката в СДВНЧ - Любимец бяха настанени общо **267 чужди граждани, от които 254 са от мъжки пол, а 13 са от женски**. От тях броят на придружените малолетни и непълнолетни деца е **64**.

Според предоставена справка, чужденците са граждани от следните държави:

Алжир – 3 лица; Афганистан – 61 лица; Бангладеш – 1 лице; Беларус – 1 лице; Боливия – 1 лице; Египет – 31 лица; Ирак – 7 лица; Иран – 1 лице; Конго – 1 лице; Либия – 4 лица; Ливан – 1 лице; Мароко – 28 лица; Пакистан – 2 лица; Палестина – 2 лица; Русия – 1 лице; Сирия – 111 лица; Судан – 1 лице; Тунис – 2 лица; Турция – 1 лице; Украйна – 1 лице. Броят на чужденците с неизвестно гражданство е един.

Повечето от лицата бяха настанени в Блок 2 на СДВНЧ - Любимец. Всички от тях бяха от мъжки пол.

В жилищните контейнери бяха настанени общо 18 лица – семейства, жени и самотни майки с непълнолетни деца.

Настаненият белоруски гражданин е жена, чиято дъщеря е подала жалба № 3548/2024 г. в институцията на омбудсмана.

В жалбата си дъщерята на Х. Е. С. споделя, че майка ѝ е неправомерно настанена в СДВНЧ - Любимец, защото от 2016 г. има сключен брак с български гражданин. Екипът на омбудсмана поиска да му бъде предоставено копие от личното дело на чуждата гражданка, при което направи следните констатации:

Х. Е. С. е родена на 28.03.1973 г. Същата е влязла на територията на Република България на 25.03.2019 г. с дългосрочна виза тип „Д“, издадена на основание чл. 24, ал. 1, т. 18 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ), като съпруга на българския гражданин С. И. М.

На 12.07.2019 г., белоруската гражданка е подала заявление за придобиване на статут на продължително пребиваващ чужденец в група „Миграция“ при ОДМВР - Шумен, тъй като живеела със съпруга си в гр. Нови Пазар. С решение на директора на ОДМВР - Шумен ѝ е бил разрешен срок на пребиваване до 12.07.2020 г. Впоследствие след ново подадено заявление, на г-жа Х. е бил продължен срокът на пребиваване до 12.07.2021 г., на същото основание.

На 09.06.2021 г. Х. Е. С. е подала заявление за удължаване на срока ѝ за пребиваване в сектор „Миграция“ при ОДМВР - Варна, на основание чл. 24, ал. 5 от ЗЧРБ, а именно „при условия на прекратен брак поради развод или смърт службите за административен контрол на чужденците могат да издадат еднократно самостоятелно разрешение за продължително пребиваване на чужденец, който е получил разрешение за продължително или дългосрочно пребиваване на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 и 18 ЗЧРБ, когато семейството е пребивавало непрекъснато и на законно основание на територията на Република България в продължение на „най-малко две години“. В самото заявление г-жа Х. е посочила, че не живее заедно със съпруга си С. И. М. По така подадените данни срокът на пребиваване на белоруската гражданка е бил продължен до 12.07.2022 г.

Чуждата гражданка е подала последващо заявление на 22.06.2022 г., в сектор „Миграция“ при ОДМВР - Варна, за предоставяне на продължително пребиваване по чл.

24, ал. 1, т. 18 от ЗЧРБ, като лице член на семейството на български гражданин. По повод на подаденото заявление, органите на МВР се свързали с г-н С. И. М., който ги е уведомил, че не живее с г-жа Х. от дълго време.

От справка в информационната система на Районен съд – гр. Нови Пазар се е установило, че със съдебно решение от 11.05.2022 г. бракът на Х. Е. С. и С. И. М. е прекратен. Обстоятелството, че белоруската гражданка не живее съвместно с г-н М. е нееднократно упоменато от нея.

След като не е представила правно основание за да ѝ бъде продължено пребиваването в Република България, директорът на ОДМВР - Варна е издал акт за прекратяване на административното производство на 23.08.2022 г. Чуждата гражданка е запозната лично със съдържанието му на 29.08.2022 г. Тя е обжалвала издадения административен акт пред Административен съд София-град, който е оставил без разглеждане жалбата и е прекратил съдебното производство. Определението е влязло в законна сила на 08.06.2023 г.

Съгласно § 1, т. 3б от Допълнителните разпоредби на ЗЧРБ, всеки чужденец, гражданин на трета държава, който се намира на територията на Република България и не отговаря или е престанал да отговаря на условията за престой или пребиваване, се явява „незаконно пребиваващ чужденец“, какъвто е случаят с г-жа Х. Съобразно законовите разпоредби при отказано право на продължително пребиваване, белоруската гражданка е следвало да напусне доброволно страната.

Във връзка с гореописаните факти, на Х. Е. С. е наложена принудителна административна мярка „връщане до страна на произход“, за която е била уведомена лично на 02.10.2023 г. На същата ѝ е бил предоставен 30-дневен срок за доброволно напускане на Република България, който е изтекъл на 02.11.2023 г. Въпреки наложената ѝ мярка и предоставения ѝ срок, г-жа Х. не е напуснала българската държава.

Предвид горното със Заповед № 365з-3767/17.05.2024 г. на директора на ОДМВР - Варна е наложена принудителна административна мярка „принудително настаняване в СДВНЧ към Дирекция „Миграция“-МВР“ спрямо Х. Е. С.

След като се запозна с приложените в личното дело документи, екипът на омбудсмана констатира, че не са налице факти и обстоятелства, според които чуждата гражданка да е неправомерно настанена в СДВНЧ - Любимец.

В СДВНЧ - Любимец продължава да бъде актуален проблемът с липсата на назначени преводачи, които да съдействат за комуникацията между служителите и чуждите граждани. При необходимост се ползват услугите на външни преводачи или на някой от настанените, който говори български език. Има и случаи, в които служителите от дома за временно настаняване на чужденци кореспондират с чужденците на английски език. В тази връзка институцията на омбудсмана, отправя препоръка до министъра на вътрешните работи в СДВНЧ - Любимец да бъдат назначени преводачи, които да съдействат на служителите в комуникацията им с настанените чужди граждани, както и при извършване на медицински прегледи.

Храната за настанените чужди граждани се доставя от лицензирано търговско дружество, съобразно условията на договор с предмет: „Доставка на готова храна за закуска, обяд и вечеря за настанени чужденци в специалните домове за временно настаняване на чужденци при дирекция „Миграция“. Договорът е сключен след проведена процедура по Закона за обществените поръчки между директорът на Дирекция „Миграция“ в качеството му на „възложител“ от една страна и от друга управителят на

„ВНП Фасилити“ ЕООД, в качеството му на „изпълнител“, дружество регистрирано с ЕИК 831578978 в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел в Агенция по вписванията.

Финансирането на договора за доставка на храна се извършва със средства, предоставени от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ).

Срокът на договора е две години и от СДВНЧ - Любимец информираха, че предстои да бъдат предприети действия за провеждането на нова обществена поръчка с този предмет.

Храната следва да бъде доставена до един час след приготвянето ѝ и до един час преди сервиране, както следва:

- а) закуската да бъде приготвена в 07 ч., доставена в 08 ч.;
- б) обядът да бъде приготвен в 10:30 ч., доставен в 11:30 ч.;
- в) вечерята да бъде приготвена в 15:30 ч., доставена в 16:30 ч.

Изпълнителят се задължава да доставя готовата кулинарна продукция на порции в кутии за еднократна употреба със съответните прибори за хранене, съгласно Наредба № 3 от 04.06.2007 г. за специфичните изисквания към материалите и предметите, различни от пластмаси, предназначени за контакт с храни, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 51 от 26.06.2007 г. и Наредба № 2 от 23.01.2008 г. за материалите и предметите от пластмаси, предназначени за контакт с храни, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 13 от 08.02.2008 г.

Храната се превозва с превозни средства, позволяващи подреждането на съдовете по начин, който не допуска разливане и нарушение на структурата и целостта на готовата кулинарна продукция по време на транспорта и извършване на влажно почистване и дезинфекция.

Изпълнителят е задължен да изготвя седмични менюта и калкулация с фиксирани енергийни стойности (калории, мазнини, белтъчини и въглехидрати), грамаж и цени на отделните хранителни продукти за закуска, обяд и вечеря и обща стойност за деня, които предварително съгласува с Възложителя.

По искане на проверяващия екип от администрацията на СДВНЧ - Любимец представиха пет седмични менюта за периодите от 23.05. до 29.05.2024 г., от 30.05. до 05.06.2024 г., от 06.06. до 12.06.2024 г., от и от 20.06. до 26.06.2024 г.

Посочените храни в менютата са съобразени с вероизповеданията на настанените в обекта лица. Същите съдържат необходимия брой калории, заложен в техническата спецификация, неразделна част от договора за доставка.

Настанените лица се хранят в столовата на СДВНЧ - Любимец, в която е разположен и смесен магазин за търговия с хранителни и нехранителни стоки, санитарно-хигиенни стоки и принадлежности, тютюн и тютюневи изделия, спортни и развлекателни стоки за нуждите на чужденците и на служителите.

От СДВНЧ - Любимец споделиха, че към момента на извършваната проверка не са имали случаи за извършване на аварийни ремонти. Извършват се текущи освежителни ремонти, предимно на общите помещения. Стаите за настаняване на чужденци са били боядисвани последно към края на 2023 г.

Във връзка с изпълнението на препоръка на омбудсмана от предишни проверки за осигуряването на тревни или други настилки за частично покритие на откритите площадки в СДВНЧ - Любимец от администрацията информираха, че са

представили проектно предложение за изграждането на навеси с размери 5 на 10 м. в единия обект и съответно са предвидили и за поставянето на настилки. Предложението предстои да бъде одобрено и да бъде реализирано чрез провеждането на процедура по обществена поръчка. Представителите на обекта изразиха надежда **препоръката на омбудсмана да бъде реализирана до края на 2024 г.**

Планират се да бъдат извършени ремонтни дейности и на санитарните възли, където положението е „най-критично“, както и в складовите помещения, в които от СДВНЧ - Любимец им е трудно да съхраняват инвентара.

Предвид горното институцията на омбудсмана отправя препоръка до министъра на вътрешните работи да бъдат осигурени средства и да бъдат предприети действия за извършване на необходимите ремонтни дейности в СДВНЧ - Любимец, както и за осигуряването на подходяща настилка за частично покритие на откритите площадки на обекта.

Относно наличието на вредители като хлебарки и дървеници, беше констатирано, че в обекта редовно се извършва дезинфекция, дезинсекция и дератизация (ДДД). Пръскането продължава да се осъществява един път в месеца и извънредно, при необходимост. Две сериозни пръскания са били извършени в Блок 2 на СДВНЧ - Любимец в момент, в който не е имало много чужденци настанени в него. Същите са били преместени в жилищните контейнери в двора на обекта за да бъдат извършени пълни ДДД в сградата. Първият път след пръскане Блок 2 е бил затворен за около 21 дни, а вторият път за 14 дни. Препаратите, които са били използвани за извършването на ДДД дейности са били предварително одобрени от лекар на служба в МЦ на МВР.

В СДВНЧ - Любимец продължава да се ползва хладилен контейнер, в който временно се съхраняват дрехите на новонастанени лица с цел предотвратяване разпространението на вредители. Същият е закупен със средства, предоставени от ФУМИ.

При обиколка на обекта, екипът на омбудсмана констатира, че всеки жилищен контейнер разполага с капацитет за четирима души и маса за хранене. Отделно са осигурени контейнери за санитарно-хигиенни нужди (бани и тоалетни).

Жилищни контейнери в СДВНЧ - Любимец

По стените в Блок 2 има поставена информация на различни езици, която подробно разяснява на настанените техните права и задължения в СДВНЧ - Любимец, правото им да

потърсят закрила, да поискат медицинска помощ и координати на компетентни органи и неправителствени организации, към които могат да се обърнат за съдействие.

В отделни помещения са поставени телевизори, които може да се ползват от настанените лица.

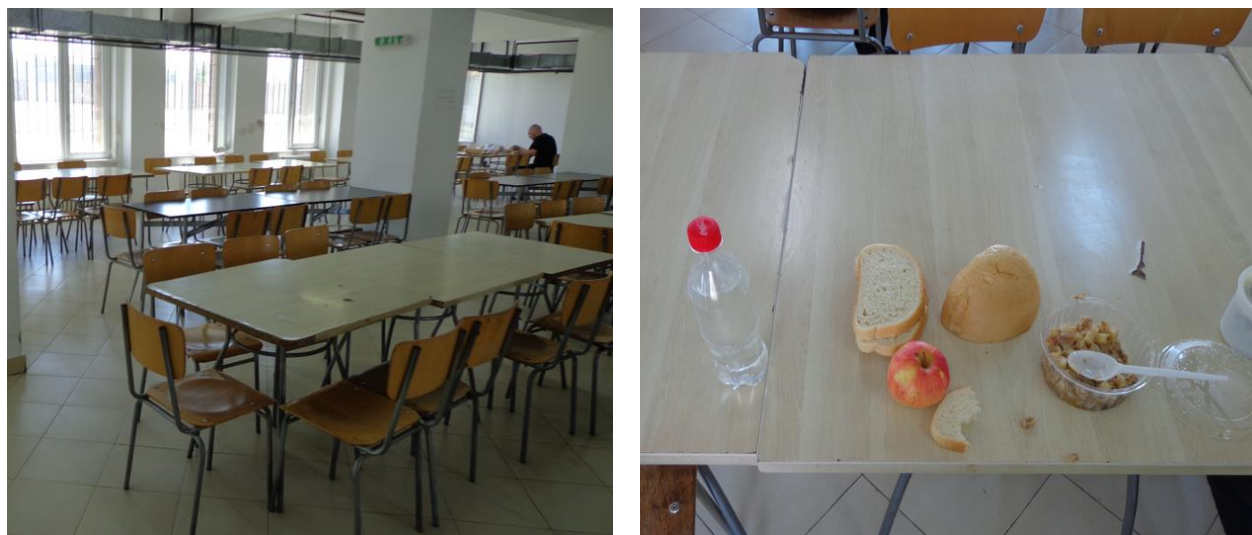
Домът за временно настаняване на чужденци разполага и с перални помещения, оборудвани с перални и сушилни, в които чуждите граждани могат редовно да изпират прането си.

В Блок 2 има и обособени помещения, които могат да се ползват за спортни дейности от чуждите граждани.

Спортни зали в Блок 2 на СДВНЧ-Любимец

При проверка на столовата, която съвпадна с времето за обяд на членове от екипа им направи впечатление, че сервираните порции може да не бъдат достатъчни за засищането на някои от лицата, което е компенсирано с предоставянето на повече хляб за хранене.

Столовата в СДВНЧ-Любимец

Чуждите граждани, които разговаряха с екипа на омбудсмана не изразиха оплаквания от жилищните условия и храната в обекта. Едно от лицата сподели, че изпитва болки и не може да спи последните три дни. Впоследствие се оказа, че страда от васкуларни образувания (хемороиди). Служителят, придружаващ проверяващия екип незабавно пое ангажимент чужденецът да бъде заведен в медицинския център, където да му бъде оказана необходимата помощ.

Помещения за настаняване на чужденци в Блок 2 на СДВНЧ - Любимец

Медицинско обслужване

В Медицинската служба в СДВНЧ – гр. Любимец, в структурата на МИ на МВР работят лекар - началник на службата, медицински фелдшери и една медицинска сестра. Чрез дежурства на фелдшерите по график се осигурява 24 часова медицинско наблюдение за настанените чужденци. Медицинската служба е обезпечена с необходимото оборудване, лекарствени продукти и консумативи. В случай на необходимост, медицинският персонал на обекта е подпомаган и от работещия в ГПУ - Свиленград лекар.

При настаняване в дома, чужденците преминават през първичен медицински преглед и санитарно - хигиенна обработка. Осигурено е диетично хранене.

Осигурен е ехографски апарат, но лекарят не притежава сертификат и умения за работа с него, поради което към момента стои неизползван. **В тази връзка институцията на омбудсмана препоръчва на началника на СДВНЧ - Любимец, лекарят да премине обучение в МИ на МВР за работа с ехографския апарат, за да може да бъде използван пълноценно при медицинското обслужване на настанените в СДВНЧ - Любимец чужди граждани.**

Медицинският кабинет в СДВНЧ - Любимец

За съжаление, продължава да е актуален и проблемът с намирането на лекар по дентална медицина, който да посещава СДВНЧ - Любимец и да оказва медицинска помощ на настанените лица.

Оборудваният дентален кабинет към момента не се използва. При необходимост от спешна и неотложна зъболекарска помощ, чужденците се извеждат и съответно им се провежда лечение от външен дентален лекар, като сами заплащат лечението си. **Поради тази причина, институцията на омбудсмана отново отправя препоръка до министъра на вътрешните работи да бъдат предприети действия за назначаването на стоматолог, който да оказва стоматологична помощ на чуждите граждани в СДВНЧ - Любимец.**

Нов ехографски апарат

Оборудван зъболекарски кабинет

Проверяващият екип на институцията на омбудсмана проведе разговор с лекаря и медицинската сестра. Като проблем беше констатирана липсата на щатни преводачи,

които да могат да бъдат използвани ежедневно при прегледите на настанените чужди граждани. Има възможност при необходимост да бъде осигурен преводач, но с предварителна заявка.

Беше изискана и проверена медицинската документация, която се води редовно, както и спешния шкаф, в който съхраняваните лекарства бяха в срок на годност.

Налични са достатъчен брой лекарствени продукти, получени по заявка и централна доставка.

При настаняване в дома, чужденците преминават през първичен медицински преглед и санитарно - хигиенна обработка. При необходимост, медицинското обслужване на настанените чужденци се извършва в МИ на МВР, „МБАЛ – Хасково“ АД, „МБАЛ – Харманли“ ЕООД, както и се консултират в лечебно заведение за специализирана извънболнична медицинска помощ в гр. Свиленград.

В стационара, който е с капацитет 20 легла, към момента на проверката нямаше настанени чужди граждани.

Помещения в медицинския стационар на СДВНЧ - Любимец

II. СТРУКТУРИ КЪМ ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

1. Регистрационно-приемателен център – Харманли (РПЦ - Харманли)

Материално-битови условия

Екипът на институцията на омбудсмана извърши планирана проверка в РПЦ - Харманли на 18.06.2024 г. Експертите бяха приети от директора на обекта, като в хода на извършваната проверка, ръководството и служителите на териториалното поделение към ДАБ при МС оказаха пълно съдействие, чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи, осигуряване на преводач, експерт социална дейност, както и ненамеса в комуникацията с настанените лица.

Към момента на проверката общият капацитет на РПЦ - Харманли продължава да бъде за **1676 души**, като настанените лица за цялата **2023 г.** са били 6912 (5894 мъже, 393 жени и 625 деца). Преобладаващо чужденците са били от Сирия – 6608, следвани от Ирак – 138, Мароко – 76, без гражданство – 34 и други (Алжир, Тунис, Египет, Турция, Ливан, Йемен, Армения, Либия).

От началото на **2024 г.** до момента на извършената проверка – 18 юни 2024 г. в центъра са настанени общо **695 лица** (310 мъже, 87 жени и 298 деца). Отново най-голям брой чужденци са от Сирия – 514, следвани от Египет – 88, Ирак – 58, Турция – 17 и други (Алжир, Мароко, Еквадор, Судан, Доминиканска република, Либия и Ливан).

Чужденците са разпределени и настанени в следните сгради на обекта:

Първи корпус – помещение от затворен тип, в който са настанени само мъже;

Трети корпус – настанени семейства и самотни майки с деца;

Девето хале – отново настанени семейства и самотни майки с деца;

Десето хале – в лявата половина на сградата е обособена новоизградената **Сигурна зона** с капацитет за 98 непридружени малолетни и непълнолетни чужденци. Проверяващият екип беше информиран, че при възникнала спешна необходимост капацитетът може да бъде удвоен, чрез монтиране на двуетажни легла в спалните помещения. Сигурната зона функционира от април 2024 г., като е финансирана и изградена по проект „Укрепване на националния капацитет за осигуряване на закрила и грижа за непридружени и разделени деца, търсещи международна закрила“ по Споразумение за финансиране с Детския фонд на ООН – УНИЦЕФ. В дясната половина на девето хале, отделени и напълно изолирани от сигурната зона са настанени отново само мъже;

Единадесето хале - затворено, тъй като е неизползваемо поради възникнал предишен пожар;

Контейнери - РПЦ - Харманли разполага и с голям брой жилищни контейнери, като в част от тях са настанени семейства с малолетни деца. Всеки един контейнер е оборудван с климатик, тоалетна и в него могат да живеят до четирима възрастни;

Втори корпус - Сградата продължава да стои празна, неизползваема и затворена. Според ръководството на обекта в нея могат да бъдат настанени до 750 лица (близо ½ от капацитета на РПЦ – Харманли). Към момента все още не са предприети строително-ремонтни дейности, поради липса на финансиране. **Институцията на омбудсмана**

препоръчва на председателя на ДАБ при МС да разгледа възможностите за осигуряване на средства по ФУМИ за извършване на цялостен ремонт на Втори корпус, той да бъде въведен в експлоатация, настанените чужденци да бъдат преместени в него и така да се осигури възможност за цялостен ремонт на останалите сгради.

В РПЦ - Харманли са създадени и офиси на Международната организация по миграция, Българския червен кръст, Българския хелзинкски комитет и Каритас България, които предоставят всякакъв вид помощ и информация на търсещите закрила лица.

Информация за чужденците при търсене на близки и роднини

Центърът разполага с големи открити площи за разходки и развлечения, включващи пешеходни алеи, пейки, беседки и съоръжения за деца, като пързалки и люлки. Прави впечатление, че тревните площи са окосени, буйната разстителност е премахната и са засадени нови дървета и храсти покрай алеите. Според предоставена информация от ръководството на центъра, през пролетта на 2024 г. е извършена съгласувана с еколог санитарна сеч, а през месец май 2024 г. съвместно ТП „Държавно горско стопанство“ гр. Хасково в РПЦ –Харманли са засадени 17 бр. липи, 15 бр. хибискуси, 3 бр. туи и 2 бр. люляци. Също така е осигурен фрезован асфалт от Областно пътно управление гр. Хасково и са запълнени компрометираните участъци от асфалтовата настилка в центъра, като е прокаран път от административната сграда до хале 13, както и от централната алея към задния вход на гаражите.

Открити площи за разходки с пешеходни алени и окосена разстителност

През месец май 2024 г. е изграден дървен навес около 85 м², към странични вход на административната сграда, със съдействието на Мюсюлманска общност Ахмадия гр. Благоевград, за осигуряване на сянка през горещите летни месеци за всички чужденци, които чакат за медицински преглед или други административни дейности в центъра. За 2024 г. е планирано изграждането и на допълнителен навес около 45 м², отново за осигуряване на сянка при престоя на открито на настанените лица;

Дървен навес за осигуряване на сянка през лятото

При запитване от проверяващия екип на омбудсмана какви ремонти и дейности са извършени в центъра от последната проверка през лятото на 2023 г., беше предоставена следната информация:

- През месец септември 2023 г. е извършен планиран ремонт на хидроизолацията на покрива на административната сграда на РПЦ – Харманли;
- През месец ноември 2023 г. е извършен монтаж на стоманени водогрейни котли

с марка ENERSAVE – 2 бр. в котелното помещение;

- Същия месец е монтиран рамков металдетектор на портала, с цел проверка и Осигуряване на безопасност на влизащите в центъра чужденци;

- Извършена е и подмяна на керемиди на покрива на вещеви склад;

- В края на 2023 г. на 6 бр. перални машини е извършена профилактика и ремонт от фирма MSFCH – Харманли. По същото време от фирма „Интернешънъл лейжър Проджектс“ ЕООД гр. София са дарени нови 2 бр. перални машини с марка Whirlpool, а от ВКБООН са дарени 5 бр. перални машини - всички за нуждите на пералното помещение на РПЦ – Харманли;

Дарени перални за нуждите на настанените в РПЦ – Харманли

- През месец февруари 2024 г. са извършени дейности по изработка, доставка и монтаж на нова входна портална врата, включително поставяне на автоматична паркинг бариера за нуждите на РПЦ – Харманли;

- От началото на 2024 г. е създаден и функционира регистър, в който се вписват работодателите (фирми от цялата страна), които наемат чужди граждани, имащи право на достъп до пазара на труда.

Във връзка с последната дейност – създаване и поддържане на нов регистър на работодатели, проверяващият екип на омбудсмана констатира, че към момента на извършване на проверката, работа са започнали общо **169** чужденци. **Това е една много добра стъпка от гледна точка на интеграцията на всички мигранти, търсещи и получили закрила в страната, защото ще им даде възможност за осигуряване на средства за препитание и настаняване извън центровете на ДАБ при МС, които те трябва да напуснат след получаване на решение за предоставяне на международна закрила.**

От друга страна все още се наблюдават констатираните и при предишни проверки две основни тревожни тенденции:

- съществуване на вторичен миграционен поток от лица, пребивавали продължително време в Турция, които на по-късен етап нелегално преминават границите на България в стремеж да достигнат Западна Европа;

- често наличие на непридружени малолетни и непълнолетни лица в мигрантските групи, които се използват като основа за бъдещо събиране на семейства в България или в други страни - членки на ЕС, чрез кандидатстване за бежански или хуманитарен статут.

Към момента на извършване на проверката – 18 юни 2024 г., при общ капацитет от 1676 лица, в РПЦ - Харманли са настанени общо 695 лица, от които 298 са малолетни и непълнолетни. Общият брой на непридружените деца за 2024 г. е 209 (предимно момчета), като от тях 140 са граждани на Сирия, 61 на Египет, 6 са от Ирак, едно от Судан и едно без гражданство.

Съгласно нормативната уредба в страната, за всяко непридружено малолетно или непълнолетно лице се назначава служебен защитник, който го представлява пред българските органи и защитава неговите права и интереси. При съмнения относно декларираната възраст, след съгласие на назначения представител, се провеждат медицински изследвания за установяване на истинската възраст. Служебно назначените защитници (адвокати) на непридружените малолетни и непълнолетни лица, подават молби до ДАБ при МС за образуване на производство за предоставяне на закрила по Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) от името на децата, които представляват. При пристигането си в РПЦ - Харманли всяко дете бива информирано за възможността да посещава училище. Въпреки това, част от децата не проявяват желание да учат или техните семейства не ги изпращат, което затруднява тяхната социална адаптация. Други деца посещават училище с цел да получат по-бързо бежански статут.

След приключване на процедурата пред ДАБ непридружените деца, настанени в РПЦ - Харманли, обикновено предпочитат да останат там сред свои сънародници и в позната социално-битова среда, но това сериозно ограничава тяхната адаптация и интеграция. Омбудсманът при предишни проверки е препоръчвал спешно извеждане на децата с предоставен бежански или хуманитарен статут от центъра и настаняването им в подходящи социални услуги, но все още тази препоръка не е изпълнена изцяло, тъй като липсват достатъчно социални услуги със свободни места, където те да бъдат настанени.

Част от придружените деца в РПЦ - Харманли участват в културни събития, като с разрешение на родителите им, те се водят в Градския парк на Харманли, а в центъра се честват някои детски празници. Част от момчетата тренират футбол и участват в организирани футболни турнири.

Констатирано се и случаи при които придружени малолетни и непълнолетни лица се настаняват заедно с пълнолетни чужденци, които се представят за техни роднини по сребрена линия (братя, сестри, чичовци или лели). При последващи интервюта често се установява пълна липса на роднинска връзка, или придружителите (макар и далечни роднини) изоставят децата, което води до промяна на статута им на непридружени.

След срещата с директора, екипът на институцията на омбудсмана извърши проверка из целия център, като съдействие оказаха служители на РПЦ - Харманли, сред които имаше социален работник и преводач - от български на арабски език.

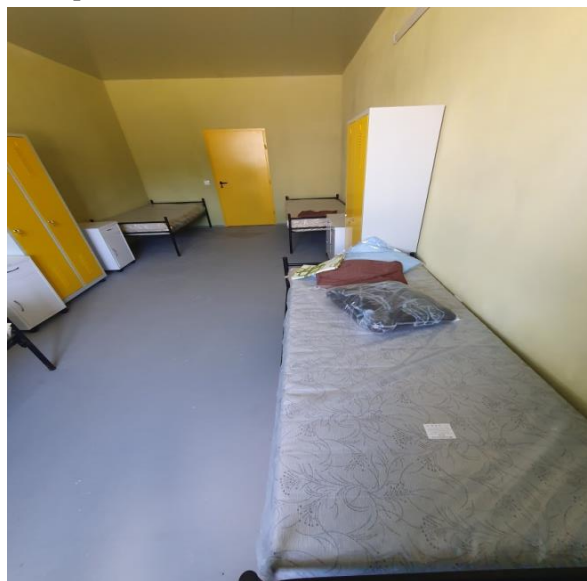
Както беше споменато по-горе РПЦ - Харманли вече разполага със сигурна зона за непридружени малолетни и непълнолетни лица, търсещи международна закрила, каквато беше и препоръката на омбудсмана от проверките в центъра през 2022 г. и 2023 г.

Проверяващият екип на институцията на омбудсмана извърши проверка в цялата зона и установи много добри условия за живот. Целият проект е планиран и извършен качествено, като са взети предвид препоръките на институцията на омбудсмана и СМР са изпълнени според всички предписания и международни стандарти, съобразени със специфичните нужди, възрастови и културни особености на настанените малолетни и непълнолетни непридружени чужденци, като е бил използван и опитът на експерти, запознати със ситуацията и дългогодишните проблеми в центъра.

Вход на сигурната зона, изградена в 10-то хале

Стаи за настаняване на непридружени малолетни и непълнолетни

Стаите за настаняване са чисти, светли и просторни, а за всяко настанено дете има осигурени ново легло, гардероб и нощно шкафче. Баните и тоалетните са общи за цялата сигурна зона и са в много добро състояние – на практика са нови.

Общи бани, тоалетни и умивалници в сигурната зона

Обособено е и място за престой и отдых на открито, като са изградени алеи между тревните площи, поставено е осветление и са сглобени дървени бесетки и пейки за почивка. Инсталирана е и система за постоянно видео-наблюдение, както в общия коридор и на входа на сигурната зона, така и на мястото за престой на открито, с цел безопасност на настанените деца, избягване на всякакви инциденти и влизане на външни лица без разрешение в самата зона.

Място за престой на открито в сигурната зона

При извършена справка на щатното разписание на длъжностите в центъра, проверяващият екип установи следното: От общо 103 длъжности, към момента на проверката са назначени 92-а служители и има 11 свободни места. Назначените по щат са 50 човека, а 42 са назначени с външно финансиране по ФУМИ. Беше установено, че има възможност за назначаване на още персонал с външно финансиране (още 5 свободни места), както и още 6 свободни позиции по щат.

Проверяващият екип отново констатира, че поради сравнително високата натовареност на центровете, включително РПЦ - Харманли, все още има недостиг на персонал и финансови средства в бюджета на ДАБ при МС. Липсата на достатъчно финанси ограничава намирането и назначаването на квалифицирани специалисти, извършването на аварийни и планирани ремонти и поддръжка на материалната база. **В тази връзка институцията на омбудсмана препоръчва на Министерски съвет да се актуализира бюджетът на ДАБ при МС, за да се осигурят необходимите финансови**

ресурси за справяне с възникващите текущи проблеми и успешното провеждане на държавната политика в областта на миграцията и убежището.

Изхранването в РПЦ - Харманли се осигурява чрез кетъринг от лицензирана фирма (ЛФЦ ЕООД), а храната се доставя два пъти дневно. За хората с диабет или други заболявания е предвидена специална диета. Храненето се извършва в столовата, стаите или други места в центъра (на открито в бесетките и пейките на двора).

Столова, където могат да се хранят настанените чужденци

Освен това в центъра функционира лавка, от която настанените могат да закупуват допълнителни продукти за приготвяне в стаите, ако разполагат с финансови средства. Провереният екип изиска и провери сключения договор за доставка на храна, както и примерно меню, което беше разнообразно и балансирано, включващо млечни продукти, пилешко месо, пресни плодове и зеленчуци. Беше установено, че храната е достатъчна, както по количество, така и по калориен състав и осигурява необходимите хранителни вещества на настанените лица. При извършената проверка не бяха получени оплаквания от настанените чужденци, включително непридружените деца, относно качеството и количеството на предоставяната храна.

При проверката на бежанския център беше установено, че на места в спалните помещения и общите части все още има наличие на хлебарки, привлечени от оставени от чужденците хранителни и други отпадъци. От администрацията съобщиха на проверяващия екип на омбудсмана, че помещенията се обработват редовно с препарати против вредители, а основни дезинсекции се извършват лятото, когато настанените чужденци се извеждат извън спалните помещения и се преместват във вече третиран и обезпаразитени стаи. Беше изискан и проверен сключеният договор за ДДД обработка с лицензирана фирма („ДДД 2002” ООД), както и беше получен протокол от последното посещение на служители на фирмата, извършили пръскане против вредители на 4 юни 2024 г.

Институцията на омбудсмана препоръчва на председателя на ДАБ при МС да се запознае с опита и въведените практики в домовете на дирекция „Миграция” на МВР (в СДВНЧ София и Любимец) и да разгледа възможностите за осигуряване на средства (собствено финансиране или финансиране по ФУМИ) за закупуване на хладилен фургон (камера), който да бъде инсталиран в РПЦ – Харманли и използван за замразяване на дрехите и личните вещи на новопостъпилите чужденци, както и матраци и различен постелъчен инвентар (одеала, възглавници), с цел унищожаване на всякакви вредители, като хлебарки, дървеници, бълхи и др.

Експертите на институцията на омбудсмана констатираха, че все още има чужденци, които поради културни особености (възпитание и среда на живот) нанасят (умишлено или неволно) материални щети на сградния фонд на центъра. Пробиването на дупки в гипсокартонените стени и изхвърлянето на битови отпадъци в канализацията водят до значителни повреди и запушвания. Леглата често се разглобяват и не се ползват, спи се на пода върху одеяло или разкъсани и с предварително извадени пружини матраци, поради навик или лично удобство. Постелъчният инвентар се използва за завеси и всякакъв вид прегради, а душовите и мивките в баните често се чупят при неправилна употреба, като водата се оставя да тече непрекъснато. Щетите често са големи и трудно възстановими, тъй като за извършването на ремонтни дейности се разчита основно на ограничени бюджетни средства и дарения от НПО-та и граждани.

Спалните помещения и общите части (включително и двора) в РПЦ - Харманли се почистват редовно, въпреки недостига на хигиенисти. В поддържането на чистотата се включват и лица, работещи по социални програми към общината, както и някои от настанените. Сметоизвозването на отпадъците се организира от община Харманли.

Прането на лични дрехи и постелъчен инвентар в РПЦ - Харманли се извършва в отделна сграда, недостъпна за външни лица. Мръсните дрехи и бельо се оставят на определено място, откъдето служител ги събира, сортира и изпира. По-мръсните дрехи се перат при висока температура на водата и със специални препарати. Пералното помещение е оборудвано с перални машини, сушилни, машини за химическо чистене, кът за гладене и стая за складиране на дрехи.

Сушилни и перални машини

При предишни проверки от екипи на омбудсмана е установявано многократно, че съществува възможност за изграждане на различни системи по стандартите за енергийна ефективност и икономия на енергия. Това драстично ще намали режимните разходи в дългосрочен план на РПЦ - Харманли и ще подпомогне функционирането на центъра, като освободи финансов ресурс. **За трайното решаване на проблема с поддържане на**

личната хигиена на мигрантите, институцията на омбудсмана отново препоръчва на председателя на ДАБ при МС, при извършване на бъдещи ремонти на сградите в РПЦ – Харманли, да бъдат инсталирани на подходящи места (покривите) слънчеви колектори, осигуряващи целогодишно битова топла вода. Също така, като се има предвид обширната незастроена площ на центъра и климатичните условия в региона, да бъде извършено проучване на възможността за инсталиране на фотоволтаични панели, които да подсилят нуждата от електроенергия на РПЦ - Харманли, както и да се осигурят средства за извършване на сондаж, който ще осигури водоизточник с достатъчен дебит, покриващ нуждите на целия комплекс, включително и за поливни нужди при поддържане на зелените площи и новозасадените храсти и дървета.

При огледа на сградите беше установено, че на входа на повечето помещения за настаняване има малко антре, често използвано като кухня или килер. Въпреки полаганите усилия от администрацията на центъра, хигиенните условия в повечето стаи са незадоволителни. Често чужденците хвърлят отпадъци и храна в стаите и в общите части, което създава предпоставки за появата и размножаването на вредители.

Експертите на омбудсмана, както и при предишни проверки установиха некачествено извършени строително-монтажни работи, включително изкъртени каси на врати (държащи се единствено на монтажна пяна), пробити стени от гипс-картон, смъкната и пробита външна изолация, счупени плочки, изкъртени мивки и санитарен фаянс. Констатираната при предишните проверки причина се свързва с процедурите за обществени поръчки, провеждани с критерий „най-ниска цена“, без предварителни огледи на място и без съобразяване с културата и обичаите на настанените чужденци. Това води до използване на евтини, нискокачествени и неподходящи материали при изпълнението на поръчките и влошава общото състояние и безопасността на ремонтираните помещения. **Институцията на омбудсмана отново препоръчва на председателя на ДАБ при МС, при организирането на обществени поръчки и изготвянето на проектната документация за тях, да се отчитат специфичните нужди на ремонтирания обект, културните особености на ползвателите на различните помещения, като се използва опитът на експерти, запознати със ситуацията на място.**

Регистрационно-приемателния център има изцяло ремонтирана сграда, която разполага с оборудвана компютърна зала, служебни кабинети и допълнителни стаи за развлечения и провеждане на занятия с деца.

Някои от стаите се ползват от нестопанската организация „Каритас България“. В помещенията имаше играчки, детски маси и столчета и екипът заваря провеждане на занятия по изобразително изкуство с малолетни деца. Сградата разполага още с фитнес зала и спортна зала, в която може да се играят различни спортове.

Настанените лица, с които експертите на омбудсмана разговаряха, сред които и малолетни деца, не изразиха оплаквания от условията на живот в РПЦ - Харманли.

Детска стая за занимания и игри, спортен салон и фитнес зала

За охраняването на обекта отговаря частна охранителна фирма по договор, който изтича на 23.01.2025 г. Съгласно неговите условия РПЦ - Харманли се охранява от общо 56 души, които работят на смени. Повечето от тях са в пенсионна възраст и броят им е крайно недостатъчен предвид площта, на която е разположен центърът (200 дка.) и броя настанени лица. Провереният екип беше информиран, че пред главния вход на центъра е открит постоянен пост на Жандармерията с един патрулен автомобил и зачислени 2 дежурни двойки, които са на повикване и могат да извършват обход на обекта.

Медицинско обслужване

На територията на РПЦ - Харманли (в административната сграда) има лекарски кабинет (без манипулационна), в който по график осъществява прегледи общопрактикуващ лекар, служебно избран за личен лекар на настанените лица. За ползването на кабинета той заплаща наем. Дейността му е в изпълнение на договора му с РЗОК/НЗОК, като сам осигурява лекарства за спешния шкаф, санитарни материали и консумативи. **Дългогодишният проблем с липсата на достатъчно медицински персонал продължава да стои на дневен ред в центъра.** Стриктно се води задължителната медицинска и друга документация, която беше изисквана и проверена. Регистрирането на прегледите на новопристигналите лица, както и амбулаторните прегледи, се извършват в отделни амбулаторни дневници. Изготвени са диети и е осигурено диетично хранене за нуждаещите се бежанци – основно при диагностициран диабет и стомашни заболявания.

Все още съществуват случаи на пристигнали чужденци с кожни заболявания, като скабиес, както и лица в лошо здравословно състояние в следствие на дългите пешеходни преходи (различни наранявания по крайниците), нуждаещи се от спешна медицинска помощ. С външно финансиране от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ), на трудов договор, три дни от седмицата по 4 часа (понеделник, сряда и петък от 13:00ч. до 17:00ч.), е назначен лекар със специалност кожни и венерически болести, предвид голямата честота на кожните заболявания при настанените лица. В случаите на диагностициране на краста се извършва преглед и след съответна обработка се провежда лечение, в това число перорално, с лекарствен продукт, осигурен от БЧК, като за целта се поддържа постоянна наличност от лекарства и консумативи. След престой в изолатора, се извършва повторен преглед на здравословното състояние на чужденеца.

В помощ на медицинската служба са и лекарите - доброволци от „Лекари без граници“ (ЛБГ), както и Българския червен кръст. На обекта присъстват лекари (по 4 медицински специалности – хирургия, анестезиология, акушерство и гинекология и обща медицина) от ЛБГ, както и двама психолози.

Подаването на данни към Регионалната здравна инспекция (РЗИ) – Хасково за служебен избор, както и отписване от пациентската листа на общопрактикуващ лекар се извършва един път месечно (от 02.02.2024 г. това се прави по електронен път, в началото на месеца), а при неотложни случаи и необходимост от ползване на специализирана извънболнична и болнична помощ от настанени лица, при които все още не е определен личен лекар се взима удостоверение от НАП, че са здравноосигурени.

Има оборудван зъболекарски кабинет, като проверяващият екип на институцията на омбудсмана получи уверение, че предстои наемането на лекар по дентална медицина. Докато това стане факт денталната помощ на нуждаещите се бежанци се оказва от дентални лекари в града, като сами заплащат/доплащат за оказаната им помощ. Въпреки това стоматологичната помощ на бежанците продължава да е затруднена поради липса на достатъчно кадри в града и поради малкия пакет стоматологични дейности, заплатени по НЗОК.

Оборудван дентален кабинет

Шкаф с медицински изделия и лекарства

В РПЦ - Харманли, в допълнителен здравен кабинет, разположен в друга сграда, работят две медицински сестри, всяка назначена по трудово правоотношение, на 1/2 длъжност. С външно финансиране по ФУМИ е назначен на 4 часов работен ден и клиничен лаборант. И трите медицински лица бяха в центъра към момента на проверката.

Кабинетът е оборудван с всичко необходимо за дейността му, като лекарствата и консумативите се осигуряват централно от ДАБ, по заявка. Някои по скъпи лекарства, невключени в списъка за заявяване, се осигуряват със съдействието на БЧК. Отново задължителната медицинска и друга документация беше изискана и проверена, като е констатирано, че се води редовно и в пълен обем. Регистрирането на прегледите на новопристигналите лица, както и амбулаторните прегледи, се извършват в отделни амбулаторни дневници. При първичния преглед почти винаги присъства лекар от екипа на Лекари без граници.

В здравния кабинет при регистрация на лицата подали молба за закрила се осъществяват всички дейности по първоначални изследвания (червено носителство, васерман, СПИН и малария), както и постоянно медицинско наблюдение, оказване на първа медицинска помощ, контрол върху хигиенното състояние, текущ контрол за спазване на хигиенните изисквания, изготвяне и поддържане на медицинска документация за всяко лице.

Взимането на биологичен материал за изследване от новопристигащите бежанци е в съответствие с писмо на главния държавния здравен инспектор до РЗИ и е съобразено с епидемичната обстановка в държавите, от които пристигат чужденците, както и въз основа на получени данни за конкретни епидемични ситуации в отделни държави.

Освен взимането на биологичен материал – кръв и/или фецес, медицинските сестри извършват всички дейности на кабинета, в това число прилагане на лечение на настанени лица в съответствие с лекарските предписания, оказване на медицинска помощ при оплаквания, предоставяне на лекарствени продукти и др.

В тази връзка, следва да се обърне внимание, че тежки и усложнени хирургични и други случаи, след проведено лечение във високоспециализирани болници в София или друг областен град, след приключване на активното им болнично лечение се връщат обратно в РПЦ - Харманли, където за тях се грижат медицинските специалисти, но не денонощно, като същевременно в района липсват високоспециализирани МБАЛ, в които при необходимост своевременно да могат да бъдат хоспитализирани. Към момента на проверката в РПЦ - Харманли имаше такъв пациент, нуждаещ се от постоянно медицинско наблюдение и лечение, в това число парентерално.

При необходимост настанените да бъдат прегледани от специалист се търси съдействие от общопрактикуващия лекар, лекарите от екипа на ЛБГ или се транспортират до близко разположено лечебно заведение.

Наличието към момента на проверката на допълнително финансиране от ФУМИ, довело до назначаване на клиничен лаборант, както и на специалист по кожни и венерически болест, както и присъствието на обекта на лекари и психолози от международна независима медицинска хуманитарна организация, осигуряват необходимата лекарска и психологична помощ, но следва да се има предвид, че това е временно решение.

В тази връзка институцията на омбудсмана отправя препоръка към председателя на ДАБ при МС да намери устойчиво и дълготрайно решение, което да не е зависимо от външно финансиране и доброволно подпомагане, за осигуряване по трудово правоотношение или по договор, на достатъчно медицински персонал, в това число лекар и медицински фелдшер.

2. Транзитен център с. Пъстрогор (ТЦ - Пъстрогор)

Материално-битови условия

Целта на планираната проверка бе да се проверяват ежегодно материално - битовите условия и медицинското обслужване на настанените лица.

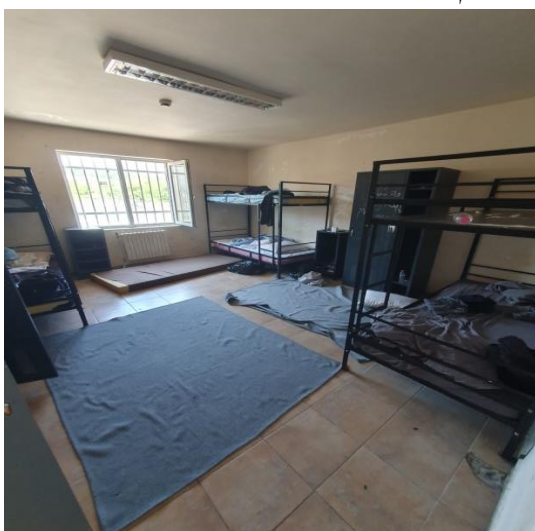
Към момента на извършване на проверката (20.06.2024 г.) в ТЦ – Пъстрогор бяха настанени общо 130 души, от които 75 бяха от Сирия, 27 от Мароко, 19 от Ирак и по един

човек от Либия, Египет, както и един с неустановено (без) гражданство. Всички бяха пълнолетни мъже на млада възраст, предполагаемо между 18 и 25 годишни.

Обектът не е с променен капацитет от предишната проверка през 2023 г. Същият продължава да бъде с 320 места и може да бъде увеличен с още 100 при възникнала спешна необходимост. Сградите, в които се помещава центърът са в добро външно и вътрешно състояние. Към момента на проверката не беше констатирана нужда от извършване на спешни ремонтни дейности.

ТЦ - Пъстрогор

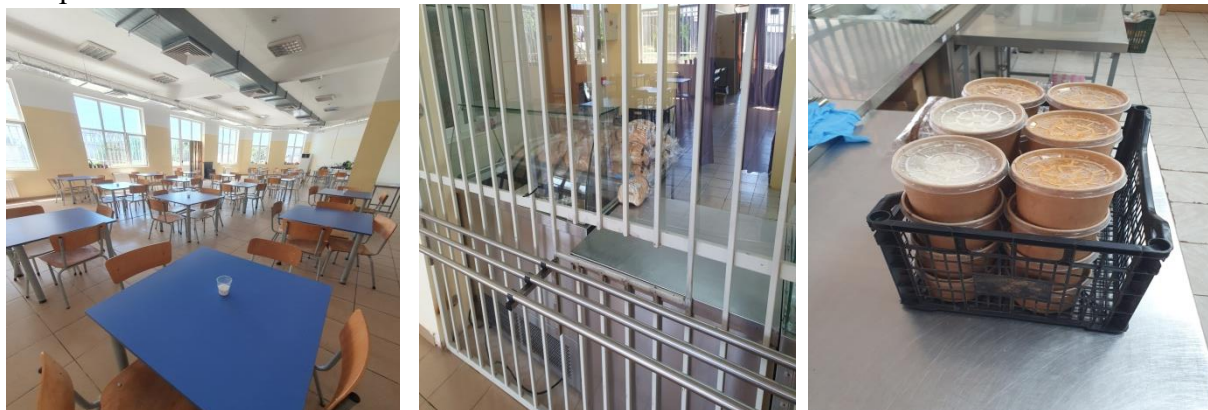
Помещение за настаняване в ТЦ- Пъстрогор

Санитарен възел

Дезинфекция, дезинсекция и дератизация се извършва от външна фирма по сключен договор, валиден до края на месец юни 2024 г. Беше установено, че предстои сключването на нов договор. Тези дейности се извършват ежемесечно по график, а при възникнала необходимост може да се изиска и извърши извънредно третиране.

Настанените лица се хранят три пъти на ден в столовата, като храната им се осигурява чрез кетъринг от фирма, с която има сключен на 14.03.2024 г. договор за доставка на храна и срок на изпълнение 24 месеца. От администрацията на центъра предоставиха на проверяващия екип на институцията на омбудсмана менюта за две седмици напред, които бяха разнообразни, съдържаха млечни продукти, месо (предимно пилешко и пуешко), пресни плодове и зеленчуци и бяха достатъчни, като количество и калориен състав.

Столова и разливна в ТЦ - Пъстрогор

Настанените в центъра имат осигурен свободен достъп до интернет и редовно ползват личните си мобилни телефони (без камера).

Помещенията в ТЦ - Пъстрогор се отопляват с котелно гориво (нафта) през зимата, а през лятото се осигурява топла вода за битови и хигиенни нужди чрез слънчеви колектори.

Котел на нафта и соларна система за топла вода и битови нужди

Спалното бельо се изпира редовно в пералното помещение, а настанените лица престояват в обекта средно между една седмица и десет дни.

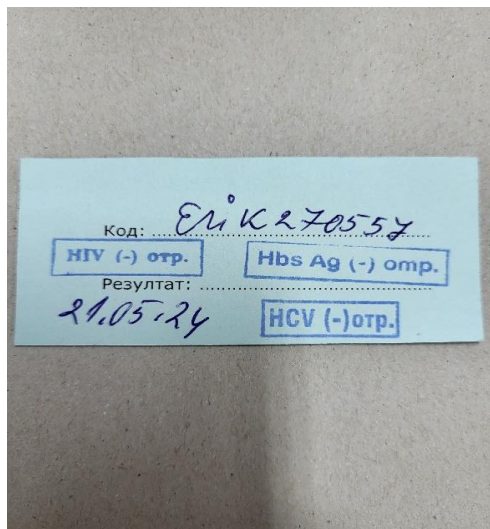
От администрацията на ТЦ - Пъстрогор споделиха, че ползват услугите на преводачи на арабски и на кюрдски език със съдействието на Европейската комисия, тъй като е необходимо ежедневно в транзитния център да присъства поне един преводач.

Видно от представеното щатно разписание служителите в центъра са общо 35, като свободните длъжности са две (по трудово правоотношение). По програма ФУМИ ИГРП2021-2027 са открити общо 6 бройки, като две от тях все още са незаети. Останалите 4 са назначени на трудови договори до края на октомври 2024г.

Медицинско обслужване

В центъра има здравен кабинет с манипулационна, в който работят медицинска сестра и клиничен лаборант на трудово правоотношение. Работното им време е всеки делничен ден от 08:30 до 17:00 ч., като не дават дежурства. Кабинетът е обезпечен за дейността си с медикаменти и консумативи. Води се задължителната медицинска документация. Текущото медицинско наблюдение и прегледи на настанените чужди граждани се извършват основно от посочените медицински специалисти. Според предоставената информация, лекарствени продукти се осигуряват чрез ДАБ при МС и дарения от БЧК. Осигурено е диетично хранене за нуждаещите се.

Постъпилите лица попълват декларация за съгласие за изследване. Взимането на биологичен материал за изследване от преминаващите през транзитния център чужди граждани е съобразно писмо на главния държавен здравен инспектор до РЗИ и е съобразено с епидемичната обстановка в държавите по произход, както и въз основа на получени данни за конкретни епидемични ситуации в отделни държави.

Шкаф с медицински препарати и лекарства Резултат от изследвания на чужденец

Също така, 1-2 пъти годишно центърът се посещава от лекари от организацията Лекари без граници (ЛБГ). Има възможност и за консултация с психолог от екипа на ЛБГ в РПЦ - Харманли, което не се е налагало до момента. Има възможност и за взаимодействие с Фондация „Център Надя“. При необходимост от спешна медицинска помощ се търси ФСМП в гр. Свиленград.

Лекарски кабинет в ТЦ - Пъстрогор

В обекта има лекарски кабинет и медицински изолатор, но няма лекар, като поради липса на желаещи щатната длъжност е закрыта. Настанените в ТЦ - Пъстрогор чужди граждани могат да ползват услугите на зъболекар в гр. Свиленград, който няма договор с центъра.

Има налични помощни средства за хора с увреждания, каквито към момента на проверката нямаше сред настанените лица. Констатирано беше, че практиката за ежемесечно подаване към РЗИ – Хасково на данни за избор и отписване на общопрактикуващ лекар е прекратена, причините за което са уточнени след проведени разговори със служители на РЗИ – Хасково. Съгласно получената информация, при необходимост настанените лица се транспортират до ОПЛ с кабинет на практиката в гр. Свиленград, като няма случай на отказ от оказване на медицинска помощ. Сравнително по-краткият период на престой на бежанците в ТЦ – Пъстрогор също е сред причините те по-рядко да имат нужда от лекарска помощ.

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ИНСТИТУЦИЯТА НА ОМБУДСМАНА, КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ, ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

I. Към Министерски съвет:

Да се актуализира бюджетът на ДАБ при МС, за да се осигурят необходимите финансови ресурси за справяне с възникващите текущи проблеми и успешното провеждане на държавната политика в областта на миграцията и убежището.

II. Към министъра на вътрешните работи:

1. Да бъде съставена комисия, в чийто състав да бъдат включени и служители от ГПУ - Свиленград за намиране на решение на техническия проблем, който възниква с новите служебни автомобили, ползвани за патрулиране на зелена граница;

2. Заповедите за налагане на принудителни административни мерки по чл. 39а, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България задължително да се подписват от преводачите, присъствали при тяхното връчване, когато чуждите граждани не владеят български език;

3. В СДВНЧ - Любимец да бъдат назначени преводачи, които да съдействат на служителите в комуникацията им с настанените чужди граждани, както и при извършване на медицински прегледи;

4. Да бъдат осигурени средства и да бъдат предприети действия за извършване на необходимите ремонтни дейности в СДВНЧ - Любимец, както и за осигуряването на подходяща настилка за частично покритие на откритите площадки на обекта;

5. Да бъдат подобрени условията за предоставяне на стоматологична помощ на чужденците, като бъдат предприети действия за назначаването на стоматолог в СДВНЧ – Любимец.

III. Към председателя на ДАБ при МС:

1. Да разгледа възможностите за осигуряване на средства по ФУМИ за извършване на цялостен ремонт на Втори корпус, той да бъде въведен в експлоатация, настанените в РПЦ - Харманли чужденци да бъдат преместени в него и така да се осигури възможност за цялостен ремонт на останалите сгради;

2. Да се запознае с опита и въведените практики в домовете за настаняване на чужденци на дирекция „Миграция” на МВР (в СДВНЧ - София и СДВНЧ - Любимец) и да разгледа възможностите за осигуряване на средства (собствено финансиране или финансиране по ФУМИ) за закупуване на хладилен фургон (камера), който да бъде инсталиран в РПЦ – Харманли и използван за замразяване на дрехите и личните вещи на новопостъпилите чужденци, както и матраци и различен постелъчен инвентар (одеала, възглавници), с цел унищожаване на всякакви вредители, като хлебарки, дървеници, бълхи и др.;

3. Да бъдат инсталирани на подходящи места (покривите) слънчеви колектори, осигуряващи целогодишно битова топла вода;

4. Да бъде извършено проучване на възможността за инсталиране на

фотоволтаични панели, които да подсигурят нуждата от електроенергия на РПС – Харманли;

5. Да се осигурят средства за извършване на сондаж, който ще осигури водоизточник с достатъчен дебит, покриващ нуждите на целия комплекс, включително и за поливни нужди при поддържане на зелените площи и новозасадените храсти и дървета;

6. При организирането на обществени поръчки и изготвянето на проектната документация за тях, да се отчитат специфичните нужди на ремонтирания обект, културните особености на ползвателите на различните помещения, като се използва опитът на експерти, запознати със ситуацията на място;

7. Да се намери устойчиво и дълготрайно решение, което да не е зависимо от външно финансиране и доброволно подпомагане, за осигуряване по трудово правоотношение или по договор, на достатъчно медицински персонал, в това число лекар и медицински фелдшер.

IV. Към началника на ГПУ – Свиленград:

Да разпорежи и да контролира за стриктно водене на задължителната медицинската документация, както и за дооборудване на спешния шкаф с необходимите лекарствени средства.

V. Към началника на СДВНЧ – Любимец:

Лекарят да премине обучение в МИ на МВР за работа с ехографския апарат, за да може да бъде използван пълноценно при медицинското обслужване на настанените в СДВНЧ - Любимец чужди граждани.